

Hallituksen esitys Eduskunnalle julistuksen antamiseksi vahingonkorvauskomission päätöksen sitovuudesta perustuen kansainvälistä vastuuta avaruusesineiden aiheuttamasta vahingosta koskevaan yleissopimukseen

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Lontoossa, Moskovassa ja Washingtonissa 29 päivänä maaliskuuta 1972 tehtyyn kansainvälistä vastuuta avaruusesineiden aiheuttamasta vahingosta koskevaan yleissopimukseen sekä Yhdistyneiden Kansakuntien 27 päivänä marraskuuta 1971 hyväksymään päätöslauselmaan perustuvan julistuksen antamisen vahingonkorvauskomission päätöksen sitovuudesta.

Yleissopimuksen 14 artiklan mukaisen vahingonkorvauskomission päätös on vain suositusluonteinen eikä sitova, elleivät sopimuspuolet ole nimenomaisesti hyväksyneet ko-

mission päätöksen sitovuutta vastavuoroisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi antaisi julistuksen vahingonkorvauskomission päätöksen sitovuudesta vastavuoroisesti samantyyppiset julistukset antaneisiin sopimuspuoliin nähden.

Lisäksi Suomen jäsenyys Euroopan Avaruusjärjestössä edellyttää tällaisen julistuksen antamista, koska järjestö on omalta osaltaan antamassa vastaavaa julistusta, jolloin Suomen jäsenenä tulee välillisesti mahdollisine seurauksivaikutuksineen järjestön antaman julistuksen sitomaksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Suomi on Kansainvälistä vastuuta avaruusesineiden aiheuttamasta vahingosta koskevan yleissopimuksen, jäljempänä vastuusopimus (SopS 8-9/1977) sopimuspuoli. Sopimuksen 14 artiklassa määrätään vahingonkorvauskomission asettamisesta. Sopimuksen 19 artiklan 2 kappaleen mukaan "komission päätös on lopullinen ja sitova, jos osapuolet ovat niin sopineet; muussa tapauksessa komissio antaa lopullisen ja suositusluonteisen päätöksen, jota sopimuspuolten tulee vilpittömästi harkita". Komission päätökset voivat koskea vahingonkorvauksen suorittamisesta ja sen suuruudesta sopimista esim. avaruusesineen pudotessa tai muulla tavalla aiheuttamasta vahingosta vahinkoa kärsineelle osapuolelle.

Komission päätös on lähtökohtaisesti vain suositusluonteinen. Yhdistyneiden Kansakuntien, jäljempänä YK, päätöslauselman 2777(XXVI) 29 päivästä marraskuuta 1971, jolla vastuusopimus on hyväksytty YK:n yleiskokouksessa, operatiivisen osan 3 kappaleeseen on sisällytetty mahdollisuus, että jokainen valtio voi tullessaan yleissopimuksen sopimuspuoleksi julistaa, että se tunnustaa komission päätöksen sitovaksi jokaisen riidan osalta, jonka osapuoleksi se voi tulla, mihin tahansa valtioon nähden, joka on hyväksynyt samanlaisen velvoitteen. Suomi ei ole toistaiseksi antanut tällaista julistusta.

Euroopan Avaruusjärjestö (European Space Agency, ESA), jonka jäseneksi Suomi on tullut 1 päivänä tammikuuta 1995 (SopS 2/1995), on myös vastuusopimuksen sopimuspuoli ja sen tarkoituksena on omalta osaltaan aikanaan antaa edellämainitunlainen julistus vahingonkorvauskomission päätöksen sitovuudesta. ESA:n neuvosto hyväksyi 21 päivänä kesäkuuta 2000 päätöslauselman (ESA/C/CXL VI/res.3(Final)) julistuksen antamisesta. Päätöslauselmassa kehoitetaan lisäksi niitä ESA:n jäsenmaita, jotka eivät ole vielä antaneet tällaista julistusta, antamaan sellaisen. Päätöslauselman hyväksymisen puolesta äänestivät ESA:n neuvostossa Alankomaat, Italia, Saksa, Tanska, Ruotsi, Luxemburg, Portugali, Norja ja Sveitsi sekä

vastustivat Iso-Britannia, Belgia ja Ranska ja sen hyväksyivät ad referendum eli ehdollisesti Suomi, Irlanti ja Espanja.

Päätöslauselman operatiivisen osan II kohdan mukaan ESan pääsihteeri valtuutetaan antamaan em. julistus, sen jälkeen kun 2/3 ESan jäsenmaista ovat antaneet vastavaan julistuksen. Tähän mennessä julistuksen ovat antaneet jäsenmaista kuusi eli Itävalta, Tanska, Irlanti, Alankomaat, Norja ja Ruotsi sekä ESAssa erityisstatuksen omaavat Kanada, Kreikka ja Uusi Seelanti, joita ei kuitenkaan lasketa 2/3 määräenemmistöön. Määräenemmistöön vaaditaan julistuksen hyväksyminen 9 valtion toimesta, minkä jälkeen vasta ESA voi antaa oman julistuksensa jo hyväksytyyn päätöslauselman perusteella.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa vahingonkorvauskomission tällä hetkellä vain suositusluonteisten päätösten vastavuoroinen sitovuus samanlaiset julistukset antaneiden sopimuspuolten välillä. Suomen kohdalla tämä merkitsee lähinnä vahingonkorvauskomission päätösten sitovan täytäntöönpanon varmistamista. Mikäli tällaisia käytännön tapauksia esiintyisi, olisi Suomi mitä todennäköisimmin korvauksen saavana osapuolena siitä johtuen, ettei Suomi tällä hetkellä harjoita sellaista avaruustoimintaa, joka yleisesti voisi aiheuttaa vahinkoa ulkopuolisille tahoille. Kuitenkin tulevaisuudessa voi Suomenkin itsenäinen avaruustoiminta edetä sellaiselle asteelle, jossa vahinkojen syntyminen ja korvauskomission asettaminen tulevat ajankohtaisiksi.

Lisäksi Suomi voi ESA:n jäsenenä joutua välillisesti osallistumaan ESan julistuksen antamisen jälkeen vahingonkorvausten suorittamiseen seurauksena ESan avaruustoimintoista. Suomi on myös konkreettisesti osallisena tietyissä ESA:n avaruusprojekteissa esimerkiksi instrumenttihankijana. Toisaalta Suomi on sidottu ESA:n neuvoston antamiin päätöksiin järjestöön liittymispäivästään lukien ESA:n järjestöjäsenyysoikeuksien mukaisesti sekä Suomen ja ESA:n liit-

tymissopimuksen (SopS 2/1995) 3 artiklan 2 kappaleen mukaisesti.

Esitys sisältää ehdotuksen, jolla pyydetään hyväksymistä sille, että Suomi antaa julistuksen, jolla mahdollistetaan vahingonkorvauskomission päätösten vastavuoroinen sitovuus samanlaiset julistukset antaneiden sopimuspuolten välillä. Julistuksen antamisella toisaalta varmistetaan se, että Suomi voi saada vahingonkorvausta vahingonkorvauskomission antaman sopimuspuolia sitovan korvauspäätöksen perusteella tai että Suomi joutuu korvaamaan aiheuttamansa vahingon toiselle sopimuspuolelle. Suomen annettua sanotun julistuksen on tarkoituksena, että Suomi hyväksyy ESA:n päätöslauselman (ESA/C/CXL VI/Res.3 (Final), jolloin Suomi tulee myös ESA:n antaman vastaavan julistuksen sitomaksi mahdollisine välillisine seurausvaikutuksineen.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia eikä organisaatio- tai henkilövaiikutuksia. Sen sijaan julistuksen antamisella hyväksytään vahingonkorvauskomission päätökset sitoviksi vastaavan julistuksen antaneeseen sopimuspuoleen nähden, mikä voi merkitä sitovan vahingonkorvausvastuun syntymistä. ESA:n jäsenenä Suomi voi myös joutua vastuuseen ESA:n avaruustoimintojen

aiheuttamista vahingoista. Tällainen jäsenyydestä johtuva vastuu toteutuisi käytännössä ESA:n hallinnon sisällä sisäishallinnollisesti ja sen talousarvion puitteissa. Toisaalta ESA:n saama korvaus jäisi järjestölle, eikä sitä tuloutettaisi jäsenmaille.

4. Asian valmistelu

Julistuksen antaminen Suomen toimesta tuli ajankohtaiseksi ESA:n puitteissa ESA:n halutessa antaa oma vastaava julistus, mikä edellyttää, että vähintään kaksi kolmasosaa ESA:n jäsenmaista on antanut vastaavan julistuksen. Kyseessä on Suomen ja muidenkin ESA:n jäsenten osalta järjestöjäsenyydestä johtuva velvoite, joka on täytettävä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä ja liikenne- ja viestintäministeriöltä. Lausunnonantajat ovat katsooneet, ettei julistuksen antamiselle vahingonkorvauskomission päätösten vastavuoroisesta sitovuudesta ole esteitä. Julistuksen antamisella voitaisiin muun muassa taata nopea ja asiantunteva korvauskäsittely kattavasti. Kaikki lausunnonantajat katsovat julistuksen antamisen edellyttävän eduskunnan suostumusta, koska lopullisen ja sitovan tuomiovalan siirtäminen julistuksella vahingonkorvauskomissiolle asiallisesti edellyttää eduskunnan hyväksymistä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Yksityiskohtaiset perustelut julistuksen antamiselle

Vastuusopimuksen 14 artikla sisältää määräykset vahingonkorvauskomission asettamisesta. Vastuusopimuksen 19 artiklasta käy ilmi, että vahingonkorvauskomission päätökset ovat lähtökohtaisesti suosituksenluonteisia. Kiistan osapuolet voivat kuitenkin sopia, että komission päätös on lopullinen ja sitova. Suomen tarkoituksena on antaa vastavuoroinen julistus, jonka mukaan se yleisesti tunnustaa komission päätösten sitovuuden suhteessa jokaiseen toiseen valtioon, joka on antanut samanlaisen ilmoituksen. Julistus, joka tullaan siis antamaan englanninkielisenä, olisi seuraavan sisältöinen:

"Suomi hyväksyy sitovaksi suhteessaan jokaiseen muuhun vastaavan velvoitteen hyväksyvään valtioon nähden Korvauskomission päätöksen kustakin riidasta johon Suomi voi tulla osalliseksi yleissopimuksen mukaisesti." (Käännös)

("Finland will recognise as binding, in relation to any other State accepting the same obligation, the decision of a Claims Commission concerning any dispute to which Finland may become a party under the terms of the Convention.")

Julistuksen antaminen on yhteydessä Euroopan Avaruusjärjestön (ESA) piirissä käynnissä oleviin suunnitelmiin, joiden mukaan ESA antaisi vastaavan, vahingonkorvauskomission päätösten sitovuutta koskevan julistuksen. Tässä tarkoituksessa ESA:n neuvosto on hyväksynyt 21 päivänä kesäkuuta 2000 päätöslauselman, jossa on kehoitettu jäsenvaltioita antamaan tällainen julistus, jos ne eivät vielä ole sitä tehneet.

Julistus ja sen vaikutus perustuu vastavuoroisuusperiaatteelle vastaavat julistukset antaneiden maiden välillä, joihin rinnastetaan myös kansainväliset järjestöt vastuusopimuksen 22 artiklan 1 kappaleen mukaisesti. Artiklassa 22 on luotu asianomaisen kansainvälisen järjestön ja sen jäsenvaltioiden välinen yhteisvastuu artiklassa mainituin edellytyksin. -ESA:n taholta aikanaan annettava julistus sisältää vielä varauman siitä, että julistuksen vaikutus lakkaa soveltumasta sellaiseen

sopimusvaltioon tai järjestöön, joka on peruuttanut oman vastaavan julistuksensa. Toisaalta tätä pidetään itsestäänselvyytensä vastuusopimuksen 19 artiklan 2 kappaleen perusteella.

2. Voimaantulo

Julistus tulee kansainvälisesti voimaan, kun siitä on ilmoitettu vastuusopimuksen tallettajina oleville Yhdysvaltain, Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistyneen Kuningaskunnan sekä Venäjän hallituksille.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan mukaan tämä perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset.

Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopeutuksessa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (ks. PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Nyt kyseessä on sikäli erityislaatuinen tilanne, että vastuusopimus on Suomessa jo aikoinaan asianmukaisessa järjestyksessä hy-

väksytty ja saatettu voimaan (SopS 8-9/1977). Suomen antaessa puheena olevan julistuksen seurauksena olisi Suomen sopimusvelvoitteiden muuttuminen suhteessa niihin sopimuspuoliin, jotka antavat vastavaan sisältöisen julistuksen.

Ulkoasiainministeriön asettama valtiosopimustyöryhmä tarkasteli mietinnössään (ulkoasiainministeriön julkaisuja 1/2000) myös varaumien, selitysten ja julistusten hyväksymistä ja peruuttamista (ks. s. 35 ss.). Työryhmä huomautti, että velvoitteen määräystä koskeva varauma taikka selityksen tai julistuksen antaminen voi vaikuttaa ratkaisevasti velvoitteen sisältöön ja siten myös siihen, onko velvoitteen hyväksymistä koskeva päätös tehtävä määräenemmistöllä. Lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten osalta varaumien tekemisen sekä selitysten ja julistusten antamisen tai niiden peruuttamisen todettiin vaikuttavan Suomessa voimassa olevan lainsäädännön sisältöön, joten kyse on asiallisesti lainsäädäntövallan käyttämisestä. Mainituilla perusteilla työryhmä päätyi ehdottamaan, että vastaisuudessa hallituksen esityksessä pyydetäisiin eduskunnan suostumus sen toimivaltaan kuuluvaa sopimusmääräystä koskevan varauman tekemiseen ja selityksen tai julistuksen antamiseen samoin kuin sellaisen peruuttamiseen ja muuttamiseen.

Näin ollen julistuksen antaminen vaatii eduskunnan suostumuksen, jos se sisällöltään kuuluu eduskunnan toimivaltaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sen arvioimista, kuuluuko tällaiseen velvoitteeseen sitoutuminen lainsäädännön alaan tai muutoin eduskunnan hyväksymistoimivaltaan.

Vastuusopimusta koskeva hallituksen esitys (HE 135/1975 11 vp) oli aikoinaan varsin suppea. Siinä kiinnitettiin ensinnäkin huomiota vahingonkorvauksen määräytymisen perusteisiin, jotka ilmaistaan sopimuksen 12 artiklassa varsin yleisellä tasolla. Toisaalta esityksessä kiinnitettiin huomiota siihen, että yleissopimuksella "vahvistetaan niiden luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden turvaa, jotka mahdollisesti kärsivät vahinkoa avaruusesineiden vuoksi".

Syyt, joiden vuoksi sopimukselle pyydettiin eduskunnan hyväksyminen, ilmoitettiin hallituksen esityksessä seuraavasti:

"Koska sopimus voi vahingon tapahduttua hyvinkin voimakkaasti koskea yksityisen kansalaisen henkilökohtaisia ja taloudellisia etuja ja koska se myös sitoo valtiota sen menettelyssä kansalaisiinsa ja toisiin valtioihin nähden, on syytä lailla todeta, että yleissopimuksen määräykset, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, ovat voimassa niin kuin niistä on sovittu ja että lain täytäntöönpanemiseksi tarvittavat tarkemmat säännökset annetaan asetuksella."

Ulkoasiainvaliokunta tarkasteli sopimusta koskevassa mietinnössään suhteellisen paljon juuri vahingonkorvauskomission asemaa (ks. UaVM 24/1976 vp).

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että sopimuksen katsottiin aikoinaan vaativan eduskunnan hyväksymisen, koska se nykyisen käsitteistön mukaan sisälsi asioita, joista Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan on säädettävä lailla. Hallituksen esityksen perustelujen ja ulkoasiainvaliokunnan mietinnön valossa tällaisia asioita olivat ainakin vahingonkorvauksen määräytymisen perusteet ja korvauksen määräämismenettely. Viimeksi mainittuun lukeutuivat etenkin vahingonkorvauskomissiota koskevat määräykset.

Tuolloin tehdyn ratkaisun voidaan katsoa hyvin vastaavan myös nykyistä tulkintaa lainsäädännön alasta. Tarkoitettua julistuksen antamisen voidaan katsoa edelleen vahvistavan nimenomaan vahingon kärsineen yksityisen oikeudellista asemaa siitä, mikä se tällä hetkellä sopimuksen mukaan on.

Näin ollen nyt kyseessä olevan julistuksen antaminen vaikuttaa lainsäädännön alaan kuuluvan sopimusmääräyksen sisältöön. Otaen huomioon perustuslakivaliokunnan käytäntö (ks. PeVL 4/2001 vp ja PeVL 45/2000 vp) kyseisen julistuksen antamiselle on tarpeen saada eduskunnan suostumus.

4. Voimaansaattaminen

Perustuslain 94 §:ssä tarkoitettua, eduskunnan antaman hyväksymisen lisäksi on vielä erikseen arvioitava kysymystä voimaansaattamisen tarpeellisuudesta. Julistuksen antaminenhan merkitsee sitä, että Suomi tunnustaa vahingonkorvauskomission päätösten sitovuuden yleisesti kaikkiin niihin valtioihin

nähdessä, jotka ovat niin ikään tunnustaneet näiden päätösten sitovuuden.

Vastuusopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset on saatettu aikanaan voimaan kansainvälistä vastuuta avaruusesineiden aiheuttamasta vahingosta koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä annetulla lailla (194/1977). Kyseisen lain mukaan lainsäädännön alaan kuuluvat sopimuksen määräykset ovat "voimassa niin kuin niistä on sovittu". Toisin sanoen kyseisen lain sisältö mukautuu sopimusvelvoitteiden sisältöön. Kuten edellä mainittu valtiosopimustyöryhmä huomautti (s. 58), voimaansaattamislain sisältö määräytyy osin tehtyjen varuumien ja annettujen julistusten ja selitysten perusteella. Näin ollen nyt esillä olevan tyyppisessä tapauksessa erillinen voimaansaattaminen on asiallisesti tarpeetonta. Valtiosopimustyöryhmä huomautti mietinnössään (s. 59) myös siitä, ettei lailla säätäminen ole tämän kaltaisessa tapauksessa tarpeen myöskään eduskunnan toimivallan kannalta, jos eduskunta hyväksyy sen toimivallan alaan kuuluvia sopimusmääräyksiä koskevat varaukset, selitykset ja julistukset, kuten työryhmä esitti.

5. Käsittelyjärjestys

Kansainvälistä vastuuta avaruusesineiden aiheuttamasta vahingosta koskevan yleissopimuksen ei katsottu aikanaan muuttavan tuolloin voimassa ollutta valtiosääntöä ja yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annettu laki hyväksyttiin tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Koska julistuksen antaminen laajentaa Suomen kansainvälisen velvoitteen sisältöä, on sen käsittelyjärjestystä koskevaa kysymystä tarkasteltava julistuksen sisällön pohjalta.

Perustuslain 94 §:n 2 momentin mukaan kansainvälisen velvoitteen hyväksymisestä päätetään äänen enemmistöllä. Jos ehdotus kuitenkin koskee perustuslakia, se vaatii tukeen kaksi kolmasosaa annetuista äänistä. Tämän vuoksi on arvioitava, onko julistuksen antamisella aikaan saatavassa oikeusvaikutuksessa eli vahingonkorvauskomission päätösten sitovuudessa kyse sellaisesta seikasta, jonka voitaisiin katsoa olevan ristiriidassa Suomen täysivaltaisuuden kanssa.

Suomen liittyessä Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimukseen asiaa koskevassa hallituksen esityksessä oli tarkasteltu eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta (ks. HE 22/1990 vp, s. 12) ja tuossa yhteydessä viitattu muun muassa siihen, että ihmisoikeustuomioistuimen tai ministerikomitean päätöksen johdosta Suomi voi joutua suorittamaan korvausta tai muuta hyvitystä loukkauksen uhrille. Esityksessä katsottiin, että sitoutuminen tällaiseen valvontamenettelyyn merkitsi poikkeusta valtion suverenisuutta koskevista perustuslain säännöksistä. Perustuslakivaliokunta tarkasteli lausunnossaan (ks. PeVL 2/1990 vp) myös ihmisoikeustoimikunnan toimivaltaa voimaansaattamislakiehdotuksen käsittelyjärjestyskysymyksenä. Tuolloin valiokunta katsoi, ettei pelkästään se seikka, että asian käsittely ihmisoikeustoimikunnassa aloitti prosessin, jonka päätteeksi oli mahdollista tehdä sitovia päätöksiä, ollut ristiriidassa Suomen täysivaltaisuuden kanssa. Toisin valiokunta sen sijaan arvioi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja Euroopan neuvoston ministerikomitean toimivallan suhdetta Suomen täysivaltaisuuteen.

Niin sanotun Amsterdamin sopimuksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunta arvioi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle unionisopimuksen 35 (ent. K.7) artiklan 7 kohdan mukaan kuuluvaa toimivaltaa ratkaista siinä tarkemmin määriteltyjen säädösten tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat (ks. PeVL 10/1998 vp). Perustuslakivaliokunta katsoi, että ratkaisuvallan uskomista riippumattomalle kansainväliselle lainkäyttöelimelle on lähtökohtaisesti pidettävä kansainväliseen yhteistoimintaan osallistumiseen luonnostaan kuuluvana seikkana.

Riitojen ratkaisumenettelyyn perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota myös käsitellessään hallituksen esitystä 46/1997 vp sopimuksesta Euroopan energiaperuskirjasta ja siihen liittyvän pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä (ks. PeVL 13/1997 vp). Valiokunta ei tuolloinkaan pitänyt täysivaltaisuuden kanssa ristiriidassa olevina niitä sopimusmääräyksiä, jotka tekivät mahdolliseksi kansainvälisen välitys- tai sovittelumenettelyn. Tällainen menettely saattaa johtaa korvausvelvollisuuden asettamiseen.

Valiokunnan mukaan tuossa tapauksessa kyseessä ollut riitojen ratkaiseminen välitys- ja sovittelumenettelyssä keskittyy kulloiseenkin yksittäistapaukseen eikä ratkaisuille ole yleisempää merkitystä.

Edellä esitetyn perusteella katsotaan, että vahingonkorvauskomission päätösten sitovuuden tunnustamisessa on kyse sellaisesta kansainvälisen tason mekanismista, jolla järjestetään edellytykset sopimuksen tarkoittamalla alalla syntyvien riitojen ratkaisemiseen. Tällaisen mekanismin tunnustamista ja vahvistamista voidaan puolestaan pitää tämän alan kansainväliseen yhteistoimintaan luontevasti kuuluvana seikkana.

Vahingonkorvauskomission päätösten sitovuudesta huolimatta, on vahinkoa kärsineillä mahdollisuus käyttää kansallisia oikeussuojakeinoja.

Julistuksen antaminen ei edellä esitettyjen perustelujen valossa koske perustuslakia sen 94 §:n 2 momentin tarkoittamalla tavalla. Eduskunnan hyväksymisestä julistuksen antamiselle voidaan siten päättää äänten enemmistöllä. Julistuksen ehdotettu sana-

muoto vastaa sitä kaavaa, mitä useat muut valtiot ovat noudattaneet vastaavan julistuksen antamisessa.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi 29 päivänä maaliskuuta 1972 tehdyn kansainvälistä vastuuta avaruusesineiden aiheuttamasta vahingosta koskevan yleissopimuksen (SopS 8—9/1977) 19 artiklan 2 kappaleen ja Yhdistyneiden Kansakuntien 29 päivänä marraskuuta 1971 hyväksymän päätöslauselman 2777 (XXVI) mukaisen julistuksen, jonka mukaan:

"Suomi hyväksyy sitovaksi suhteessaan jokaiseen muuhun vastaavan velvoitteen hyväksyvään valtioon nähden Korvauskomission päätöksen kustakin riidasta, johon Suomi voi tulla osalliseksi yleissopimuksen mukaisesti."

Helsingissä 1 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Vt. ulkoasiainministeri
Pääministeri Paavo Lipponen